

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2018*

Muutoksenhaku – Vahingonkorvauskanne – SEUT 340 artiklan toinen kohta –
Oikeudenkäynnin kohtuuton kesto asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa – Vahingon,
jonka valittaja väittää kärsineensä, korvaaminen – Aineellinen vahinko – Pankkitakauskulut –
Syy-yhteys – Viivästyskorkeo – Aineeton vahinko

Asiassa C-150/17 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta,
joka on pantu vireille 24.3.2017,

Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, asiamiehinään J. Inghelram ja
E. Beysen,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Kendrion NV, kotipaikka Zeist (Alankomaat), edustajinaan Y. de Vries, T. Ottervanger ja E. Besselink,
advocaten,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Urraca Caviedes, S. Noë ja F. Erlbacher,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), joka hoitaa
ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ja
S. Rodin,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.7.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

- 1 Euroopan unionin vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan osittain unionin yleisen tuomioistuimen 1.2.2017 antaman tuomion Kendrion v. Euroopan unioni (T-479/14, EU:T:2017:48; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin yhtäältä velvoitti Euroopan unionin maksamaan Kendrion NV:lle 588 769,18 euron suuruisen korvauksen aineellisesta vahingosta ja 6 000 euron suuruisen korvauksen aineettomasta vahingosta, jotka tälle yhtiölle ovat aiheutuneet siitä, että 16.11.2011 annettuun tuomioon Kendrion v. komissio (T-54/06, ei julkaistu, EU:T:2011:667) (jäljempänä asia T-54/06) johtaneessa asiassa oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi, ja toisaalta hylkäsi kanteen muilta osin.
- 2 Kendrion vaatii liitännäisvalituksessaan lähinnä unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion ja myöntämään sille korvauksena aineellisesta vahingosta 2 308 463,98 euroa tai toissijaisesti unionin tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoman määrän ja korvauksena aineettomasta vahingosta 1 700 000 euroa tai toissijaisesti unionin tuomioistuimen kohtuulliseksi vahvistaman määrän.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”1. Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. – –”

- 4 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 41 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos tuomioistuin katsoo yleissopimusta tai sen pöytäkirjoja loukatun ja jos asianosaisen korkean sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö sallii vain osittaisen korvauksen, tuomioistuimen on tarvittaessa myönnettävä loukatulle osapuolelle kohtuullinen hyvitys.”

Unionin oikeus

Perusoikeuskirja

- 5 Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) VI osastoon, jonka otsikko on ”Lainkäyttö”, sisältyy 47 artikla, jonka otsikko on ”Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen” ja jossa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään.

– –”

- 6 Perusoikeuskirjan selityksissä (EUVL 2007, C 303, s. 17) täsmennetään, että perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäinen kohta perustuu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13 artiklaan. Perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta perustuu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleeseen.
- 7 Perusoikeuskirjan 52 artiklan otsikko on ”Oikeuksien ja periaatteiden ulottuvuus ja tulkinta”, ja siinä määrätään seuraavaa:

” – ”

3. Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat [Euroopan ihmisoikeussopimuksessa] taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.

– –”

Euroopan unionin tuomioistuimen perussääntö

- 8 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toisessa kohdassa määrätään seuraavaa:
- ”Muutosta voivat hakea [unionin tuomioistuimessa] kaikki asianosaiset, joiden vaatimukset on kokonaan tai osittain hylätty. – –”

Asian tausta

- 9 Kendrion nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.2.2006 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen [SEUT 101] artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/F/38.354 – Teollisuussäkit) 30.11.2005 tehdystä komission päätöksestä K(2005) 4634 (jäljempänä päätös K(2005) 4634). Se vaati kannekirjelmässään lähinnä unionin yleistä tuomioistuinta ensisijaisesti kumoamaan tämän päätöksen kokonaan tai osittain tai toissijaisesti kumoamaan sille kyseisellä päätöksellä määrätyn sakon tai ainakin alentamaan sen määrää.
- 10 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tämän kanteen 16.11.2011 antamallaan tuomiolla Kendrion v. komissio (T-54/06, ei julkaistu, EU:T:2011:667).
- 11 Kendrion valitti 26.1.2012 jättämälläan valituskirjelmällä 16.11.2011 annetusta tuomiosta Kendrion v. komissio (T-54/06, ei julkaistu, EU:T:2011:667).
- 12 Unionin tuomioistuin hylkäsi tämän valituksen 26.11.2013 antamallaan tuomiolla Kendrion v. komissio (C-50/12 P, EU:C:2013:771).

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 13 Kendrion nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 26.6.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä Euroopan unionia vastaan SEUT 268 artiklaan perustuvan kanteen, jossa vaadittiin sen vahingon korvaamista, jonka tämä yhtiö katsoi kärsineensä unionin yleisessä tuomioistuimessa asiassa T-54/06 käydyin oikeudenkäynnin kohtuuttoman keston vuoksi.

14 Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisi asian valituksenalaisella tuomiolla seuraavasti:

- ”1) Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, veloitetaan maksamaan [Kendrionille] 588 769,18 euron suuruinen korvaus aineellisesta vahingosta, joka tälle yhtiölle on aiheutunut siitä, että [asiassa T-54/06] oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi.
- 2) [Euroopan unioni], jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, veloitetaan maksamaan Kendrionille 6 000 euron korvaus aineettomasta vahingosta, joka tälle yhtiölle on aiheutunut siitä, että asiassa T-54/06 oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi.
- 3) Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin lisätään viivästyskorot, jotka lasketaan tämän tuomion julistamisesta siihen asti, kunnes korvaus on kokonaan maksettu, sen korkokannan mukaisesti, jonka määrä vastaa Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkokantaa korotettuna 3,5 prosenttiyksiköllä.
- 4) Kanne hylätään muilta osin.
- 5) [Euroopan unioni], jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan Kendrionille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut siltä osin kuin ne liittyvät oikeudenkäyntiväitteeseen, josta annettiin 6.1.2015 määräys Kendrion vastaan Euroopan unioni (T-479/14, ei julkaistu, EU:T:2015:2).
- 6) Kendrion ja [Euroopan unioni], jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka liittyvät tähän tuomioon johtaneeseen kanteeseen.
- 7) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.”

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

15 Euroopan unioni vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

- kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdan
- hylkää perusteettomana Kendrionin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän vaatimuksen aiheutuneeksi väitetyn aineellisen vahingon korvaamisesta tai toissijaisesti alentaa tämän vahingonkorvauksen määrän 175 709,87 euroksi
- velvoittaa Kendrionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16 Kendrion vaatii, että unionin tuomioistuin

- jättää valituksen tutkimatta
- toissijaisesti hylkää valituksen ja
- velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hyväksyy valituksen kokonaisuudessaan.

18 Kendrion vaatii liitännäisvalituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion 1–6 kohdan ja antaen asiassa uuden ratkaisun

- myöntää korvauksena aineellisesta vahingosta 2 308 463,98 euroa tai toissijaisesti unionin tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoman määrän ja korvauksena aineettomasta vahingosta 1 700 000 euroa tai toissijaisesti unionin tuomioistuimen kohtuulliseksi vahvistaman määrän
 - lisää kuhunkin määrään [unionin tuomioistuimen] kohtuulliseksi vahvistamat viivästyskorot 26.11.2013 lukien
 - toissijaisesti palauttaa asian kokonaisuudessaan tai osittain unionin yleiseen tuomioistuimeen, joka ratkaisee asian [unionin tuomioistuimen] tuomion mukaisesti
 - velvoittaa Euroopan unionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 19 Euroopan unioni vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää liitännäisvalituksen ja
 - velvoittaa Kendrionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Päävalitus

Valituksen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 20 Päävalituksen vastapuoli Kendrion katsoo, että valitus kokonaisuudessaan on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä.
- 21 Ensiksikin kyseessä on intressiristiriita, joka johtuu siitä, että Euroopan unionin tuomioistuin päätti saattaa asian valituksena itsensä käsiteltäväksi. Valitus on vastoin perusoikeuskirjan 47 artiklaa, jossa taataan oikeus oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa.
- 22 Kendrion katsoo, että valittajan olisi tullut pidättäytyä hakemasta muutosta valituksenalaiseen tuomioon.
- 23 Lisäksi ja joka tapauksessa Kendrion katsoo, että Euroopan unionin tuomioistuimen valitus on jätettävä tutkimatta, koska yhtäältä hyvän oikeudenhoidon vaatimusten täyttämiseksi käsiteltävänä olevan valituksen tekemistä koskevan päätöksen sekä valitusperusteiden valinnan ja ilmaisun olisi pitänyt olla peräisin sellaiselta Euroopan unionin tuomioistuimessa tätä varten valtuutetulta elimeltä, jolle eivät kuulu sen lainkäyttötehtävät ja jolla ei ole mitään vaikutusta viimeksi mainittuihin, ja koska toisaalta valittajan toimittamassa valituskirjelmässä ei ole mitään mainintaa tästä kysymyksestä, ja tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat niin kauan kuin tätä kysymystä ei ole selvitetty.
- 24 Kendrion korostaa toiseksi, että unionin tuomioistuin katsoi 26.11.2013 antamassaan tuomiossa Kendrion v. komissio (C-50/12 P, EU:C:2013:771), että unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu vahingonkorvauskanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa, ja hylkäsi siis sakkojen alentamismenetelmän, jota se oli soveltanut kyseiseen tuomioon asti. Se, että Euroopan unionin tuomioistuin teki nyt käsiteltävän valituksen huolimatta niistä kustannuksista ja viivästyksestä, joita tämä Kendrionille merkitsee, asettaa käytännössä tämän oikeuskäytännön kyseenalaiseksi.

- 25 Viimeiseksi sen varalta, että valitus otetaan tutkittavaksi, Kendrion katsoo, että unionin tuomioistuimen riippumattomuus ja puolueettomuus edellyttävät, että käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen harjoittama valvonta rajataan yksinomaan sen arvioimiseen, rikkoiko unionin yleinen tuomioistuin ilmeisellä tavalla sovellettavia sääntöjä, tai onko ilman perusteltua epäilyä niin, että se sovelsi tai tulkitse oikeutta virheellisesti.
- 26 Päävalituksen valittaja Euroopan unioni riitauttaa päävalituksen vastapuolen oikeudenkäyntiväitteensä tueksi esittämät väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 27 Siltä osin kuin ensiksi on kyse Kendrionin väitteistä, joiden mukaan kyseessä on eturistiriita sen vuoksi, että Euroopan unionin tuomioistuin päätti saattaa asian valituksena itsensä käsiteltäväksi, joten tämä ristiriita merkitsee, että loukataan Kendrionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa ilmaistua perusoikeutta riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen, on muistutettava, että SEU 13 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan unionin tuomioistuin on Euroopan unionin toimielin, joka, kuten SEU 19 artiklan 1 kohdasta ilmenee, käsittää useita tuomioistujia eli ”unionin tuomioistuimen, unionin yleisen tuomioistuimen ja erityistuomioistujia”.
- 28 SEU 13 artiklan 2 kohdassa määrätään, että kukin unionin toimielin toimii sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa sekä niissä määrättyjen menettelyjen, edellytysten ja tavoitteiden mukaisesti.
- 29 Tältä osin on muistutettava, että SEUT 268 artiklan mukaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista SEUT 340 artiklan toisessa ja kolmannessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.
- 30 SEUT 256 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 268 artiklassa tarkoitettut kanteet ja että unionin yleisen tuomioistuimen tällaisista kanteista tekemiin päätöksiin voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimelta.
- 31 Viimeksi mainittuun nähden on syytä palauttaa mieleen, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan mukaan muutosta unionin tuomioistuimelta voivat hakea kaikki asianosaiset, joiden vaatimukset on kokonaan tai osittain hylätty.
- 32 Lisäksi, siltä osin kuin kyse on erityisesti oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisestä, on muistutettava, että unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että siitä, että unionin tuomioistuimet loukkaavat perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan mukaista velvollisuuttaan ratkaista niiden käsiteltäväksi saatetut asiat kohtuullisessa ajassa, on määrättävä seuraamus unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettavan vahingonkorvauskanteen yhteydessä, koska tällainen kanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa. Unionin tuomioistuin onkin täsmentänyt, että vaatimusta, jolla pyritään saamaan korvausta siitä aiheutuneesta vahingosta, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa, ei voida saattaa suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi valituksen yhteydessä, vaan se on esitettävä itse unionin yleisessä tuomioistuimessa (tuomio 21.1.2016, Galp Energía España ym. v. komissio, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Lopuksi SEUT 340 artiklan toiseen kohtaan perustuvat vahingonkorvauskanteet on kohdistettava Euroopan unionia vastaan, jota on edustettava sen unionin toimielimen, jonka menettelyn väitetään aiheuttaneen vahingon, johon vedotaan.

- 34 Edellä esitetystä seuraa ensiksi, että sellaisen vahingonkorvauskanteen puitteissa, jolla pyritään saamaan SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla korvausta nyt kyseessä olevan kaltaisista vahingoista, jotka ovat aiheutuneet siitä, että unionin yleinen tuomioistuin on laiminlyönyt velvollisuutensa ratkaista asia kohtuullisessa ajassa, on erotettava toisistaan yhtäältä toimielin ”Euroopan unionin tuomioistuin”, jota unionin toimielimenä pidetään väitetyn vahingon aiheuttajana ja jolla siis on vastaajan asema ensimmäisessä oikeusasteessa ja tarvittaessa valittajan asema muutoksenhaussa, ja toisaalta sen muodostavat lainkäyttöelimet eli unionin yleinen tuomioistuin ja unionin tuomioistuin, joilla on toimivalta käsitellä kanne ja valitus.
- 35 Se, että tässä tapauksessa päävalituksen valittaja on Euroopan unioni, jota edustaa toimielin ”Euroopan unionin tuomioistuin”, ja samanaikaisesti tuomioistuin, jossa valitus on pantu vireille, on unionin tuomioistuin, ei siis johdu kyseisen valittajan tekemästä valinnasta vaan unionin oikeuden alaa koskevien sääntöjen tarkasta soveltamisesta.
- 36 Toiseksi – toisin kuin Kendrion väittää – tämä seikka ei vaaranna henkilön, jota väitetään loukatun sen vuoksi, että oikeudenkäynti unionin yleisessä tuomioistuimessa ei toteutunut kohtuullisen ajan kuluessa, perusoikeutta perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuun riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen, koska tämä perusoikeus taataan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhaun yhteydessä.
- 37 Unionin yleinen tuomioistuin on ensimmäisessä oikeusasteessa käytävän menettelyn osalta jo todennut, että unionin yleinen tuomioistuin, jolla on toimivalta SEUT 256 artiklan 1 kohdan nojalla ja jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittämistä aiheutuneeksi väitetyn vahingon korvaamista koskeva vaatimus, on ratkaistava tällainen vaatimus sen oikeudenkäynnin, jonka kesto on arvosteltu, taustalla olevan asian ratkaisesta kokoonpanosta poikkeavassa kokoonpanossa (ks. tuomio 21.1.2016, Galp Energía España ym. v. komissio, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Valituksen osalta on niin, että Euroopan unionin, jota Euroopan unionin tuomioistuin edustaa, päätös siitä, että tehdään – kuten tässä tapauksessa – valitus unionin yleisen tuomioistuimen vahingonkorvauskanteesta antamasta tuomiosta, kuuluu yksinomaan tämän toimielimen presidentille, joka edustaa toimielintä. Lisäksi on niin, että koska tämän toimielimen presidentti on myös unionin tuomioistuimen presidentti sen toimiessa lainkäyttöelimenä, jossa valitus on pantu vireille, hän ei osallistu asian käsittelyyn ja hänet korvaa tehtävässään varapresidentti.
- 39 Kolmanneksi – toisin kuin Kendrion väittää – ei voida pätevästi väittää, että Euroopan unionin olisi pitänyt pidättäytyä nyt käsiteltävänä olevan valituksen tekemisestä. Koska Euroopan unionin, jota Euroopan unionin tuomioistuin edustaa, vaatimukset hylättiin ensimmäisessä oikeusasteessa käsitellyn kanteen yhteydessä, se on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla oikeutettu hakemaan muutosta valituksenalaiseen tuomioon. Missään unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä ei nimittäin rajoiteta asianosaisten oikeutta muutoksenhakuun, kun tämän määräyksen edellytykset täyttyvät, silloinkaan, kun kyseinen asianosainen on Euroopan unioni ja sitä edustaa Euroopan unionin tuomioistuin unionin toimielimenä. Tällainen rajoitus olisi lisäksi asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaatteen vastainen, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 26 kohdassa.
- 40 Ensimmäinen väite, jonka Kendrion esitti vaatiessaan valituksen tutkimatta jättämistä, on näin ollen hylättävä.
- 41 Siltä osin kuin toiseksi on kyse Kendrionin väitteestä, jonka mukaan tekemällä tämän asian päävalituksen valittaja kyseenalaistaa toteamuksen, jonka mukaan vahingonkorvauskanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa ja jonka unionin tuomioistuin itse teki 26.11.2013 antamassaan tuomiossa Kendrion v. komissio (C-50/12 P, EU:C:2013:771) – riippumatta siitä, että tässä väitteessä jätetään ottamatta huomioon edellä tämän tuomion 27 ja 34 kohdassa mainittu ero eli se, että Euroopan

unionin tuomioistuin on toimielimenä ja päävalituksen valittajana erotettava unionin tuomioistuimesta lainkäyttöelimenä, joka antoi mainitun 26.11.2013 annetun tuomion *Kendrion v. komissio* (C-50/12 P, EU:C:2013:771) – on riittävää todeta, että se, että unionin tuomioistuin on useissa tuomiossa katsonut, että vahingonkorvauskanne merkitsee tehokasta korjauskeinoja, ei millään tavoin estä Euroopan unionin tuomioistuinta toimielimenä, joka edustaa unionia, jota vastaan on nostettu vahingonkorvauskanne, valittamasta unionin yleisen tuomioistuimen tästä kanteesta antamasta ratkaisusta, kun Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklassa vahvistetut edellytykset täyttyvät, eikä tämän vuoksi merkitse, että tällainen valitus pitäisi jättää tutkimatta.

42 Tämä väite on siis hylättävä.

43 Kendrionin väitteestä, joka koskee valvontaperustetta, jota unionin tuomioistuimen tulisi tämän valituksen yhteydessä soveltaa, on myös hylättävä. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 37 kohdassa, unionin oikeudessa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että unionin tuomioistuimen olisi sellaisen valituksen yhteydessä, jonka Euroopan unioni on tehnyt unionin yleisen tuomioistuimen SEUT 340 artiklan toiseen kohtaan perustuvasta vahingonkorvauskanteesta antamasta tuomiosta, harjoitettava ankarampaa tai väljempää valvontaa sen mukaan, mikä toimielin edustaa unionia.

44 Näin ollen tämä valitus on otettava tutkittavaksi. Tämä toteamus ei silti vaikuta millään tavoin eräiden erikseen tarkasteltavien väitteiden tutkittavaksi ottamiseen (tuomio 4.5.2017, *RFA International v. komissio*, C-239/15 P, ei julkaistu, EU:C:2017:337, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Asiakysymys

45 Euroopan unioni esittää valituksensa tueksi kolme valitusperustetta.

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

46 Euroopan unioni väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen syy-yhteyden käsitteen tulkinnassa, kun se katsoi, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen asiassa T-54/06 ja Kendrionille pankkitakauksen kulujen maksamisesta tämän ylityksen aikana aiheutuneen vahingon välillä on riittävän suora syy-yhteys.

47 Euroopan unioni katsoo erityisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on nojautunut virheelliseen oletamaan, jonka mukaan päätös hankkia pankkitakaus tehdään yhtenä ainoana ajankohtana hetkellä, jolloin ”alkuperäinen päätös” tämän takauksen hankkimisesta tehtiin. Koska sakon maksamista koskeva velvollisuus oli olemassa koko unionin tuomioistuimissa käytävän menettelyn ajan ja vieläpä yli tämän ajanjakson, koska sakkoa ei ollut kumottu, ensimmäisessä oikeusasteessa kantajana olleella oli mahdollisuus maksaa sakko ja siis täyttää sillä tältä osin oleva velvollisuus. Koska kyseisellä valittajalla oli mahdollisuus maksaa sakko milloin hyvänsä, sen itse tekemä valinta korvata tämä maksaminen pankkitakauksella oli jatkuva valinta, jonka se teki koko menettelyn ajan. Pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisen pääasiallinen syy on siis lähtöisin sen omasta päätöksestä olla maksamatta sakkoa ja korvata tämä maksu pankkitakauksella, eikä oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisestä.

48 Komissio yhtyy päävalituksen valittajan väitteisiin.

49 Kendrion katsoo, että se, mikä tässä asiassa on olennaista ja mikä erottaa sen esimerkiksi 21.4.2005 annetusta tuomiosta *Holcim (Deutschland) v. komissio* (T-28/03, EU:T:2005:139, 121–123 kohta) ja 12.12.2007 annetusta määräyksestä *Atlantic Container Line ym. v. komissio* (T-113/04, ei julkaistu, EU:T:2007:377, 39 ja 40 kohta), on – kuten unionin yleinen tuomioistuin aivan oikein totesi

valituksenalaisen tuomion 87–89 kohdassa –, että sillä hetkellä, kun päävalituksen vastapuoli hankki pankkitakauksen, se ei voinut eikä sen pitänyt kohtuudella ennakoida, että unionin yleinen tuomioistuin toimisi sitä vastaan lainvastaisesti ja antaisi ratkaisun epätavallisen pitkän ajan kuluttua.

- 50 Lisäksi Kendrion myöntää, että sillä oli oikeus täysin itsenäisesti omista syistään hankkia pankkitakaus tai olla hankkimatta sitä, mutta täsmentää, että tämän oikeuden käyttäminen ei merkitse, että sen olisi kärsittävä kaikista haitallisista vaikutuksista, jotka johtuvat kokonaisuudessaan päävalituksen valittajan riskin piiriin kuuluvista olosuhteista. Kendrion korostaa lopuksi, että valinta pankkitakauksen hankkimisen ja sakon maksamisen välillä on painava valinta, jota ei voida jatkuvasti tai päivittäin uudelleen tarkastella, ja näin on etenkin siitä syystä, että on otettava huomioon pitkäaikaiset rahoitus sopimukset, pankkitakauksen tarjoajien kanssa tehdyt sopimukset, yrityksen taloudellinen tilanne sekä suhde osakkeenomistajiin ja muihin osuudenhaltijoihin.
- 51 Kendrion vaatii siis tämän perusteen hylkäämistä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 52 On palautettava mieleen, että kuten unionin tuomioistuin on jo korostanut, SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa asetettu syy-yhteyttä koskeva edellytys koskee sitä, että unionin toimielinten menettelyn ja vahingon välillä on riittävän suora syy-yhteys; kantajan on näytettävä tämä yhteys toteen siten, että moititun menettelyn on oltava vahingon ratkaiseva syy (määräys 31.3.2011, Mauerhofer v. komissio, C-433/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:204, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 53 On siis tutkittava, onko asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen sen vahingon ratkaiseva syy, joka aiheutui pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisesta sen ajanjakson kuluessa, joka vastaa tätä ylitystä, sen osoittamiseksi, että menettelyn, josta Euroopan unionin tuomioistuinta arvostellaan, ja väitetyn vahingon välillä on suora syy-yhteys.
- 54 Tältä osin todettakoon, että sellaisen komissiota vastaan nostetun vahingonkorvauskanteen yhteydessä, joka koski muun muassa sellaisten kulujen takaisinmaksua, jotka kantajille olivat aiheutuneet vakuuksien hankkimiseksi sitä varten, että pääasiassa kyseessä olevien vientitukien palautettavia määriä koskevaa takaisinperintämenettelyä koskevia päätöksiä lykättäisiin – kyseiset päätökset peruutettiin myöhemmin –, unionin tuomioistuin totesi, että jos päätökseen, jolla sakko määrätään maksettavaksi, on liitetty mahdollisuus antaa vakuus mainitun sakon määrän ja viivästyskorkojen suorittamisesta, kyseistä päätöstä koskevassa muutoksenhakuasiassa annettavan ratkaisun odottamisen aikana vakuuden hankkimiskuluina ilmenevä vahinko ei perustu mainittuun päätökseen vaan asianosaisen omaan ratkaisuun antaa vakuus takaisinmaksuvelvollisuuden välittömän täyttämisen sijasta. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi, että komission moititun menettelyn ja väitetyn vahingon välillä ei ollut mitään suoraa syy-yhteyttä (ks. vastaavasti tuomio 28.2.2013, Inalca ja Cremonini v. komissio, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 118 ja 120 kohta).
- 55 Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin valituksenalaisen tuomion 89 kohdassa, että Kendrionin alkuperäinen päätös olla maksamatta päätöksellä K(2005) 4634 määrättyä sakkoa välittömästi ja hankkia pankkitakaus ei ole voinut katkaista syy-yhteyttä asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittämisen ja sen välillä, että pankkitakauksesta aiheutuneita kuluja on ollut maksettava tämän ylityksen ajalta.
- 56 Erityisesti – kuten valituksenalaisen tuomion 87 ja 88 kohdasta ilmenee – ne kaksi seikkaa, joihin unionin yleinen tuomioistuin nojautui kyseisen tuomion 89 kohdassa ilmaistun päätelmän tehdessään, ovat yhtäältä se, että sillä hetkellä, kun Kendrion nosti kanteen asiassa T-54/06, ja sillä hetkellä, kun se hankki pankkitakauksen, ei ollut ennakoitavissa, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyisi ja

kyseinen yhtiö saattoi oikeutetusti odottaa, että kyseinen kanne käsiteltäisiin kohtuullisessa ajassa, ja toisaalta se, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen tapahtui vasta sen jälkeen, kun Kendrion oli alun perin päättänyt hankkia mainitun pankkitakauksen.

- 57 Ne kaksi seikkaa, joihin unionin yleinen tuomioistuin viittaa valituksenalaisen tuomion 87 ja 88 kohdassa, eivät voi olla merkityksellisiä silloin, kun pohditaan, eikö oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen asiassa T-54/06 ja Kendrionille pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisen tämän ylityksen aikana välillä oleva syy-yhteys ole voinut katketa sen vuoksi, että kyseinen yritys päätti hankkia mainitun pankkitakauksen.
- 58 Näin olisi nimittäin vain, jos pankkitakauksen voimassa pitäminen olisi pakollista siten, että yrityksellä, joka on nostanut kanteen komission päätöksestä, jolla sille on määrätty sakko, ja päättänyt hankkia pankkitakauksen, jotta päätöstä ei panna välittömästi täytäntöön, ei olisi ennen kuin kanteen johdosta annetaan tuomio, oikeutta maksaa mainittua sakkoa ja peruuttaa hankkimaansa pankkitakausta (tuomio 13.12.2018, C-138/17 P ja C-146/17 P, Euroopan unioni v. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne, 28 kohta).
- 59 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 57, 69 ja 70 kohdassa ja kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, on niin, että aivan kuten pankkitakauksen hankkiminen, sen voimassa pitäminen on asianomaisen yrityksen vapaassa harkinnassa sen taloudellisten intressien mukaisesti. Unionin oikeudessa mikään ei estä tätä yritystä peruuttamasta hankkimaansa pankkitakausta milloin hyvänsä ja maksamasta määrättyä sakkoa, jos yritys katsoo olosuhteiden kehittyneen takauksen hankkimisen aikana vallinneista niin, että tämä vaihtoehto on sen kannalta edullisempi. Näin voisi olla muun muassa silloin, kun menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa johtaa siihen, että kyseessä oleva yritys arvioi, että tuomio annetaan alun perin aiottua myöhempänä ajankohtana ja että tämän vuoksi pankkitakauksesta aiheutuvat kulut muodostuvat suuremmiksi kuin se oli alun perin ajatellut tätä takausta hankkiessaan (tuomio 13.12.2018, C-138/17 P ja C-146/17 P, Euroopan unioni v. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne, 29 kohta).
- 60 Kun otetaan huomioon, että tässä tapauksessa yhtäältä syyskuussa 2008 eli kaksi vuotta ja kuusi kuukautta sen jälkeen, kun kanne nostettiin asiassa T-54/06, tässä asiassa ei edes ollut vielä aloitettu suullista käsittelyä, kuten unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa tekemistä toteamuksista käy ilmi, ja että toisaalta aika, jota Kendrion itse piti ensimmäisessä oikeusasteessa nostamassaan kanteessa kumoamiskanteen tavanomaisena käsittelyaikana kilpailuasioissa, on täsmälleen kaksi vuotta ja kuusi kuukautta, on todettava, että viimeistään syyskuussa 2008 Kendrionin täytyi olla tietoinen siitä, että mainittuja asioita koskevien menettelyjen kesto tulisi ylittämään huomattavasti sen alun perin arvioiman ja että se voi harkita uudelleen pankkitakauksen voimassa pitämisen tarkoituksenmukaisuutta otettuaan huomioon sen voimassa pitämisestä mahdollisesti aiheutuvat lisäkulut.
- 61 Näissä olosuhteissa oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen asiassa T-54/06 ei voi olla sen vahingon ratkaiseva syy, joka Kendrionille aiheutui siitä, että se maksoi pankkitakauksesta aiheutuvia kuluja tämän ylityksen ajalta. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 80 kohdassa, tämä vahinko oli seurausta Kendrionin omasta päätöksestä pitää pankkitakausta voimassa koko näitä asioita koskevan menettelyn ajan huolimatta taloudellisista seurauksista, joita tämä merkitsi.
- 62 Edellä esitetystä seuraa, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisen ja niiden tappioiden, joita Kendrionille on aiheutunut siitä, että pankkitakauksesta aiheutuvia kuluja on jouduttu maksamaan tämän ylityksen ajalta, välillä on riittävän suora syy-yhteys, se teki oikeudellisen virheen syy-yhteyden käsitteen tulkinnassa.
- 63 Koska tämä valitusperuste on hyväksyttävä, on kumottava valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta, eikä ole tarpeen lausua Euroopan unionin valituksensa tueksi esittämistä toisesta ja kolmannelta valitusperusteesta.

Liitännäisvalitus

64 Kendrion esittää liitännäisvalituksensa tueksi neljä valitusperustetta.

Kolmas valitusperuste

65 Kendrion arvostelee kolmannessa valitusperusteessaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on esittänyt puutteelliset perustelut ja tehnyt oikeudellisen virheen syy-yhteyden käsitteen tulkinnassa, oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävää ajanjaksoa määriteltäessä ja pankkitakauksesta aiheutuvien kulujen maksamisesta johtuvaa aineellista vahinkoa arvioitaessa.

66 Koska – kuten edellä 63 kohdasta käy ilmi – valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta on kumottu, tätä kolmatta valitusperustetta ei enää ole tarpeen tutkia.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

67 Kendrion väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen ja esitti puutteelliset perustelut määrittäessään oikeudenkäynnin kohtuullista kestoja ja tämän seurauksena kyseisen keston ylitystä, kun se arvioi, että 26 kuukautta (15 kuukautta + 11 kuukautta) menettelyn kirjallisen vaiheen päättämisen ja menettelyn suullisen vaiheen aloittamisen välillä oli asianmukainen asian T-54/06 käsittelyssä.

68 Kendrion väittää ensiksi, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi oikeudenkäynnin kohtuullisen keston määrittämiseksi ollut aivan ensiksi otettava huomioon menettelyn kokonaiskesto. Toiseksi sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön että oikeuslaitoksen toimivuutta tarkastelevan Euroopan neuvoston pysyvän komitean (CEPEJ) vuodelta 2012 olevan yksityiskohtaisen raportin ”Eurooppalaiset tuomioistuinjärjestelmät” perusteella ja ottaen huomioon unionin yleisen tuomioistuimen kansainvälisestä luonteesta johtuvan monitahoisuuden unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt vahvistaa oikeudenkäynnin kohtuulliseksi kestoksi asiassa T-54/06 kaksi vuotta ja kuusi kuukautta. Unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt arvioida lopulta, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi kolmella vuodella ja kolmella kuukaudella.

69 Kendrion täsmentää, että pidempi kuin kahden ja puolen vuoden kesto voi myös olla kyseessä olevan kaltaisen asian käsittelyyn kohtuullinen, kunhan tähän on erityinen peruste. Kendrionin mukaan tässä tapauksessa asian olosuhteissa ei ole mitään, mikä voisi oikeuttaa oikeudenkäynnin yli kahden ja puolen vuoden keston unionin yleisessä tuomioistuimessa, puhumattakaan tämän oikeudenkäynnin kirjallisen vaiheen päättämisen ja suullisen vaiheen aloittamisen välisestä 26 kuukaudesta.

70 Kendrion katsoo toiseksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole perustellut valituksenalaisen tuomion 58 kohtaan sisältyvää arviota siltä osin kuin kyse on 15 kuukauden kestosta eikä siltä osin kuin kyse on yhdestä lisäkuukaudesta asiaa kohden. Lisäksi käsillä on ristiriita, koska tämä lähestymistapa perustuu ajatukseen siitä, että monitahoisuus lisääntyy yhdessä asioiden lukumäärän kanssa, vaikka tämä monitahoisuus oli jo otettu huomioon määritettäessä 15 kuukauden pituinen toimimattomuusjakso, joka hyväksyttiin koko kartelliasiassa, ja unionin tuomioistuin päätti 26.11.2013 antamassaan tuomiossa Kendrion v. komissio (C-50/12 P, EU:C:2013:771, 104 kohta), että Kendrionin esittämiin kanneperusteisiin ”ei liittynyt – – erityisen suuria ongelmia.”

71 Euroopan unioni katsoo, että Kendrionin väitteet on jätettävä tutkimatta ja ne ovat joka tapauksessa perusteettomia.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 72 Siltä osin kuin on kyse väitteestä, jonka mukaan on tehty oikeudellinen virhe oikeudenkäynnin kohtuullista kestoja arvioitaessa, ensimmäiseksi on korostettava, että toisin kuin Kendrion antaa ymmärtää, valituksenalaisesta tuomiosta käy ilmi, että unionin yleinen tuomioistuin otti huomioon menettelyn keston kokonaisuudessaan asiassa T-54/06 oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ja näin ollen tämän keston ylityksen määrittämisessä.
- 73 Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin täsmensi valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa, että tämän asian asiakirja-aineistojen tarkastelussa ei ole tullut esille mitään sellaisia seikkoja, joista olisi voitu päätellä, että yhtäältä kannekirjelmän jättämispäivän ja vastaajan vastauskirjelmän jättämispäivän ja toisaalta suullisen käsittelyvaiheen aloittamisen ja asian päättäneen tuomion julistamisen välillä olisi ollut perusteeton toimettomuusjakso. Unionin yleinen tuomioistuin siis tarkisti, että asiassa T-54/06 menettelyn ensimmäisen ja toisen vaiheen kesto oli asianmukainen tämän asian käsittelemiseksi, ja se piti vain menettelyn välivaihetta eli kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen aloittamisen välistä vaihetta kohtuuttoman pitkäkestoisena. Tästä seikasta on ollut seurauksena perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun oikeudenkäynnin kokonaiskeston aiheeton piteneminen.
- 74 Toiseksi, toisin kuin Kendrion väittää, unionin oikeudessa ei ole mitään, minkä perusteella olisi katsottava, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäviksi saatetuissa kilpailuasioissa kahden vuoden ja kuuden kuukauden kestoja olisi pidettävä perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu tavoin kohtuullisena kestona.
- 75 Kendrion viittaa tältä osin väitteidensä tueksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja CEPEJin vuoden 2012 raporttiin.
- 76 Siltä osin kuin kyse on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä, on niin, että vaikka perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan valossa periaatteet, jotka tästä oikeuskäytännöstä ilmenevät sen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa vahvistetun oikeuden osalta, joka jokaisella on oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa, voitaisiin ottaa huomioon perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa vahvistetun vastaavan oikeuden ulottuvuuden ja merkityksen täsmentämiseksi, on kuitenkin niin, – kuten julkiasiamies on täsmentänyt ratkaisuehdotuksensa 146 kohdassa – että Kendrion ei ole maininnut ainuttakaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiota, josta ilmenisi, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa kartellioikeudenkäynneissä unionin yleisessä tuomioistuimessa kahden vuoden ja kuuden kuukauden kestoja olisi pidettävä kohtuullisena.
- 77 Todettakoon CEPEJin vuoden 2012 raportista, että sen lisäksi, että raportti ei sisällä oikeussääntöjä, on huomattava, että siinä ei esitetä analyysia asioiden käsittelyn kestosta unionin tuomioistuimissa vaan tarkastellaan tuomioistuinten käsittelyaikoja Euroopan neuvoston jäsenvaltioissa. Ei siis voida pätevästi väittää, kuten julkiasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 147 kohdassa, että tässä raportissa esitettäisiin, että unionin yleisen tuomioistuimen oikeudenkäynnin keston pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa kilpailuasiossa ei pitäisi ylittää kahta ja puolta vuotta.
- 78 Unionin yleinen tuomioistuin saattoi siis oikeudellista virhettä tekemättä valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa katsoa, että asian T-54/06 käsittelyssä kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välisen ajan asianmukainen kesto oli 26 kuukautta (15 kuukautta + 11 kuukautta).
- 79 Lopuksi Kendrionin edellä tämän tuomion 69 kohdassa esittämästä väitteestä, joka muodostuu tosiasiallisesti unionin yleisen tuomioistuimen asiaan T-54/06 liittyviä olosuhteita koskevien arviointien riitauttamisesta, on todettava, että liitännäisvalituksen valittaja ei voi saada aikaan sitä, että unionin tuomioistuin korvaisi omalla päättelyllään unionin yleisen tuomioistuimen päättelyn. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin on yksin toimivaltainen määrittämään merkityksellisen tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä todistusaineistoa. Näiden tosiseikkojen ja todisteiden arviointi ei näin ollen –

lukuun ottamatta sitä tapausta, että ne on otettu huomioon vääristyneellä tavalla – ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen valitusasioissa harjoittaman valvonnan piiriin (ks. määräys 3.9.2013, *Idromacchine ym. v. komissio*, C-34/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:552, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tässä tapauksessa Kendrion ei ole vedonnut tällaiseen vääristymiseen puhumattakaan siitä, että se olisi näyttänyt sen toteen, joten tätä väitettä ei oteta tutkittavaksi.

- 80 Toiseksi siltä osin kuin kyse on perustelujen puuttumista koskevasta väitteestä, on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuomion perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä unionin yleisen tuomioistuimen päättely siten, että asianosaisille selviävät päätöksen syyt ja että unionin tuomioistuin voi tutkia päätöksen laillisuuden (tuomio 2.4.2009, *France Télécom v. komissio*, C-202/07 P, EU:C:2009:214, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 81 Toisin kuin Kendrion väittää, unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 50–57 kohdassa riittävällä tavalla ne syyt, joiden vuoksi se katsoi, että 26 kuukautta eli 15 kuukautta + 11 kuukautta menettelyn kirjallisen vaiheen ja menettelyn suullisen vaiheen aloittamisen välillä oli asianmukainen asian T-54/06 käsittelemiseen.
- 82 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 83 Kendrion arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta toisessa valitusperusteessaan siitä, että se on tehnyt ilmeisen arviointivirheen ja esittänyt puutteelliset perustelut, kun se hylkäsi Kendrionin vaatimuksen viivästyskorkojen maksamisesta aiheutuneesta aineellisesta vahingosta siitä syystä, että liitännäisvalituksen valittaja ei ollut esittänyt mitään todisteita sen osoittamiseksi, että oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen aikana viivästyskorkojen määrä ylitti sen hyödyn, jonka se olisi saanut voidessaan pitää käytössään tänä ajanjaksona sakon määrää viivästyskorkoineen. Kendrion väittää lisäksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se jätti ottamatta huomioon Kendrionin toissijaisen vaatimuksen siitä, että Euroopan unioni tuomittaisiin maksamaan unionin yleisen tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoma summa, vaikka sillä oli käytössään riittävät tiedot ratkaisun tekemiseksi tältä osin.
- 84 Kendrion viittaa väitettyä ilmeistä arviointivirhettä koskevan argumentaationsa tueksi yhtäältä ensimmäisessä oikeusasteessa esittämänsä kannekirjelmän 42 ja 43 kohtaan, joiden mukaan se olisi osoittanut, että sen oli pitänyt maksaa komissiolle 3,56 prosentin suuruista korkoa, ja että se oli saanut itse hyödyn, joka vastaa niiden korkojen määrää, jotka vahvistettiin otettaessa luotto, joka sillä oli käytössään samana ajanjaksona, sekä toisaalta kyseisen kannekirjelmän liitteeseen V.3, jossa mainittujen korkojen määrä on täsmennetty. Liitännäisvalituksen valittaja viittaa lisäksi mainitun kannekirjelmän 6 ja 45 kohtaan, joissa se oli nimenomaisesti tarjoutunut esittämään todisteita ja niitä tukevia asiakirjoja. Vahinkoon vedottiin myös unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa.
- 85 Euroopan unioni katsoo, että väitteet, joita on esitetty sitä vastaan, miten unionin yleinen tuomioistuin arvioi aineellista vahinkoa, jonka väitettiin aiheutuneen sakon määrälle maksetuista viivästyskoroista, on jätettävä tutkimatta tai toissijaisesti hylättävä perusteettomina. Euroopan unioni toteaa toissijaista vaatimusta koskevilta osin pääasiallisesti, että tällainen vaatimus on jätettävä tutkimatta, ja toissijaisesti, että joka tapauksessa on niin, että kun unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi vaatimuksen

sakon määrälle maksettavan viivästyskoron maksamiseen liittyvän aineellisen vahingon korvaamisesta sillä perusteella, että liitännäisvalituksen valittaja ei ollut näyttänyt vahinkoa toteen niin kuin sen olisi pitänyt, se myös hylkäsi perustellusti ja riittävin perusteluin tämän toissijaisen vaatimuksen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 86 On aluksi muistutettava, että kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 64 kohdassa, vahingon, josta sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevassa kanteessa vaaditaan korvausta SEUT 340 artiklan toisen kohdan perusteella, on oltava todellinen ja varma (tuomio 30.5.2017, Sfa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 87 Tässä yhteydessä on huomautettava, samoin kuin julkisasiamies teki ratkaisuehdotuksensa 87 kohdassa, että kun unionin toimielimen toimesta tai laiminlyönnistä voi aiheutua yritykselle tiettyjä kuluja mutta samanaikaisesti yritys voi saada siitä tiettyä hyötyä, voidaan katsoa, että kyseessä on SEUT 340 artiklassa tarkoitettu vahinko vain, jos kulujen ja hyötyjen välinen nettoerotus on negatiivinen.
- 88 Siltä osin kuin kyse on vahingosta, jonka on väitetty aiheutuneen sakon määrälle kertyneiden viivästyskorkojen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta, todellisen ja varman vahingon voidaan katsoa olevan kyseessä vain niiden kyseisen ylityksen aikana juosseiden korkojen osalta, jotka ovat suuremmat kuin hyöty, jonka liitännäisvalituksen valittaja on voinut saada siitä, että sillä on tänä ajanjaksona ollut käytössään summa, joka vastaa sakon määrää viivästyskorkoineen.
- 89 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että sen asianosaisen tehtävänä, joka vetoaa sopimussuhteen ulkopuoliseen unionin vastuuseen, on esittää riittävät todisteet väitetyn vahingon olemassaolosta ja laajuudesta (tuomio 30.5.2017, Sfa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 90 Tässä tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin, todettuaan valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa, että Kendrion ei ollut asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin aikana maksanut sakkoa eikä viivästyskorkoa, joten kyseisen asian oikeudenkäynnin kuluessa Kendrionilla oli ollut käytössään summa, joka vastasi tämän sakon määrää viivästyskorkoineen, katsoi valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa, että liitännäisvalituksen valittaja ei ollut esittänyt sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat, että sen myöhemmin komissiolle maksamien viivästyskorkojen määrä olisi asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävänä aikana ylittänyt hyödyn, jonka se sai voidessaan pitää käytössään summaa, joka vastasi sakon määrää viivästyskorkoineen.
- 91 Unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa, että tätä arviointia ei voida horjuttaa Kendrionin esittämällä laskentamenetelmällä, jonka mukaan väitetyn vahingon määrästä on vähennettävä rahoituskulut, jotka Kendrionille olisivat aiheutuneet pankin myöntämästä rahoituksesta, jos se olisi joutunut maksamaan sakon 26.8.2010. Unionin yleinen tuomioistuin totesi tästä valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa, että Kendrion ei missään kohden väittänyt eikä varsinkaan osoittanut, että se olisi joutunut turvautumaan kolmannelta osapuolelta saatuun rahoitukseen kyetäkseen suoriutumaan komission määräämästä sakosta.
- 92 Kuten edellä tämän tuomion 86–89 kohdasta seuraa, on niin, että unionin yleinen tuomioistuin perustellusti yhtäältä katsoi valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa, ettei ollut osoitettu, että liitännäisvalituksen valittajalle olisi aiheutunut asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävänä aikana tosiasiallista ja varmaa vahinkoa maksamatta jätetyn sakon määrälle kertyneiden viivästyskorkojen maksamisesta, ja toisaalta päätteli näin ollen, että vaatimus tästä aiheutuneeksi väitetyn vahingon korvaamisesta oli hylättävä.

- 93 Kendrion kuitenkin väittää ensiksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 77 ja 79 kohdassa ilmeisen arviointivirheen, mikä sen mukaan ilmenee sen ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän kannekirjelmän 42 ja 43 kohdasta ja erityisesti tämän kannekirjelmän liitteestä V.3.
- 94 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmeistä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (tuomio 8.3.2016, Kreikka v. komissio, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 95 Toisin kuin Kendrion väittää, yhtäältä ei sen ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän kannekirjelmän liitteessä V.3 olevasta taulukosta, jossa on esitetty kulut, joita sille olisi väitetysti aiheutunut siitä, että pankki olisi rahoittanut sakon ja korot, jos sen olisi ollut maksettava sakko 26.8.2010, eikä toisaalta sen kannekirjelmän 45 kohtaan sisältyvästä, liitettä V.3 koskevien todisteiden toimittamista koskevasta tarjouksesta käy ilmi, että valituksenalaisen tuomion 77 ja 79 kohtaa rasittaisi ilmeinen arviointivirhe. Näistä seikoista käy kuitenkin ilmi, että Kendrion on tosiasiallisesti laskenut vahinkonsa ottaen huomioon hyödyn, jonka se sai siitä, että sakkoa ei maksettu, mitä unionin yleinen tuomioistuin ei millään tavoin ole kieltänyt. Viimeksi mainittu voi lisäksi todeta – syyllistymättä vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen – kyseisen tuomion 79 kohdassa, että Kendrion ei ollut osoittanut, että se olisi joutunut turvautumaan kolmannelta osapuolelta saatuaan rahoitukseen kyetäkseen suoriutumaan sille määrätystä sakosta.
- 96 Kendrion väittää toiseksi, että unionin yleisen tuomioistuimen esittämät perustelut olivat puutteelliset, kun se valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa hylkäsi Kendrionin vaatimuksen oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävänä aikana kertyneiden viivästyskorkeiden maksamisesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta.
- 97 Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 76–79 kohdassa esittämät perustelut ovat kuitenkin riittävät, jotta Kendrion saa selville syyt, joiden nojalla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi sen viivästyskorkeihin perustuvan vahingonkorvausvaatimuksen, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot voidakseen harjoittaa valvontaansa valituksen yhteydessä.
- 98 Tästä seuraa siis edellä tämän tuomion 80 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, että valituksenalaista tuomiota ei ole tältä osin perusteltu puutteellisesti.
- 99 Kendrion arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta kolmanneksi siitä, että se teki oikeudellisen virheen, kun se jätti huomiotta Kendrionin toissijaisen vaatimuksen Euroopan unionin tuomitsemisesta maksamaan unionin yleisen tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoman summan, vaikka sillä oli käytettävissään riittävät tiedot ratkaisun tekemiseksi tältä osin.
- 100 Yhtäältä valituksenalaisen tuomion 80 kohdan valossa ja erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen sitä koskevan toteamuksen, että maksamatta jätetyn sakon määrälle kertyneiden viivästyskorkeiden maksamisesta ei aiheutunut tosiasiallista ja varmaa vahinkoa, sekä toisaalta sen valituksenalaisen tuomion 35 ja 36 kohdassa mainitun oikeuskäytännön, jonka mukaan on niin, että jos yksi unionin sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä eikä ole tarpeen tutkia sen muita edellytyksiä (ks. mm. tuomio 14.10.1999, Atlanta v. Euroopan yhteisö, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 kohta), valituksenalaisesta tuomiosta käy ilmi, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kaikki mainittujen korkeiden maksamiseen liittyvät vahingonkorvausvaatimukset.
- 101 Näissä olosuhteissa Kendrionin tämän valitusperusteen yhteydessä esittämät väitteet ovat perusteettomia.
- 102 Näin ollen toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 103 Kendrion väittää neljännessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen määrittäessään korvausta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittamisestä aiheutuneesta aineettomasta vahingosta. Kun unionin yleinen tuomioistuin myönsi sille tällä perusteella symbolisen 6 000 euron suuruisen korvauksen eikä korvausta, joka vastaa 5:tä prosenttia sakon määrästä, se loukkasi oikeutta kohtuulliseen hyvitykseen, joka Kendrionilla on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 41 artiklan nojalla, ja näin ollen oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, joka Kendrionilla on perusoikeuskirjan 47 artiklan nojalla. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 41 artiklaa koskeva oikeuskäytäntö yhdessä 17.12.1998 annetussa tuomiossa *Baustahlgewebe v. komissio* (C-185/95 P, EU:C:1998:608) tehdyn ratkaisun kanssa tukevat tätä argumentaatiota.
- 104 Kendrion vaatii toissijaisesti, että unionin tuomioistuin itse vahvistaa kohtuulliseksi katsomansa summan, jonka se voi myöntää Kendrionille kohtuullisena hyvityksenä siitä, että unionin toimielin loukkasi kohtuullisen ajan perusperiaatetta, tai palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.
- 105 Euroopan unioni katsoo, että tämä valitusperuste on ensisijaisesti jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 106 On ensiksi huomattava, samoin kuin julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 127 kohdassa, että 17.12.1998 annettuun tuomioon *Baustahlgewebe v. komissio* (C-185/95 P, EU:C:1998:608) perustuvaa oikeuskäytäntöä, johon Kendrion nojautuu sen väitteensä tueksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen määrittäessään aineettoman vahingon, ja johon se perustaa vaatimuksensa korvauksesta, joka vastaa 5:tä prosenttia sakon määrästä, on muutettu unionin tuomioistuimen toimesta (ks. vastaavasti tuomio 26.11.2013, *Kendrion v. komissio*, C-50/12 P, EU:C:2013:771, 77–108 kohta), joten mainittu oikeuskäytäntö ei enää ole merkityksellinen määrittäessä korvausta, jolla on tarkoitus korjata SEUT 340 artiklan nojalla oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittamisestä aiheutunut aineeton vahinko.
- 107 Näin ollen on hylättävä Kendrionin väitteet siltä osin kuin niillä pyritään riitauttamaan se, että unionin yleinen tuomioistuin kieltäytyi myöntämästä sille summaa, joka määrältään vastaa 5:tä prosenttia määrätystä sakosta, ja saamaan aikaan sen, että unionin tuomioistuin myöntää tämän summan.
- 108 On toiseksi korostettava, että toisin kuin liitännäisvalituksen valittaja väittää, on niin, että kun otetaan huomioon aineettomien vahinkojen tai muiden kuin omaisuusvahinkojen luonne, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen korvaus voi olla SEUT 340 artiklassa tarkoitettu asianmukainen hyvitys näiden vahinkojen korjaamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 14.6.1979, *V. v. komissio* 18/78, EU:C:1979:154, 19 kohta), joten liitännäisvalituksen valittaja ei voi vedota perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettuun tehokasta oikeussuojakeinoa koskevaan oikeuteensa.
- 109 Joka tapauksessa on niin, että koska Euroopan ihmisoikeussopimuksen 41 artikla ei vastaa perusoikeuskirjan 47 artiklaa, kuten edellä 6 kohdasta ilmenee, valituksenalaisen tuomion 135 kohtaan sisältyvää arviointia ei voida asettaa kyseenalaiseksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 41 artiklaa koskevan oikeuskäytännön perusteella.
- 110 On lopuksi muistettava, että vahingonkorvauskanteen asiayhteydessä unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että silloin, kun unionin yleinen tuomioistuin on todennut vahingon olemassaolon, se on yksin toimivaltainen arvioimaan esitetyn vaatimuksen rajoissa

vahingonkorvauksen laadun ja laajuuden. Jotta unionin tuomioistuin voisi kuitenkin harjoittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomioihin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa, näiden tuomioiden on oltava riittävästi perusteltuja ja niissä on vahingon arvioinnin yhteydessä ilmoitettava ne perusteet, joita on käytetty vahingonkorvauksen määrää vahvistettaessa (ks. tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 50 ja 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 111 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 124 kohdassa, unionin yleinen tuomioistuin ensiksikin esitti riittävällä tavalla valituksenalaisen tuomion 117–128 kohdassa syyt, joiden vuoksi se katsoi, että liitännäisvalituksen valittaja oli riittävällä tavalla näyttänyt toteen tietyt aineettomat vahingot, jotka se väitti kärsineensä, kun taas toisia vahinkoja eivät. Unionin yleinen tuomioistuin totesi sitten valituksenalaisen tuomion 129 kohdassa, että käsiteltävän asian olosuhteissa todettua aineetonta vahinkoa, joka liitännäisvalituksen valittajalle aiheutui niiden kokeman pitkittyneen epävarmuuden vuoksi asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin aikana, ei voida täysin hyvittää toteamalla, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi. Unionin yleinen tuomioistuin esitti lopuksi valituksenalaisen tuomion 130–134 kohdassa, mitkä perusteet oli otettava huomioon korvaussummaa määritettäessä.
- 112 Näin ollen unionin yleistä tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, että se olisi tehnyt oikeudellisen virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 135 kohdassa, että liitännäisvalituksen valittajalle myönnetty 6 000 euron korvaus on riittävä korvauksena vahingosta, joka tälle yritykselle on aiheutunut sen asiassa T-54/06 käydyn oikeudenkäynnin aikana kokemasta pitkittyneestä epävarmuudesta.
- 113 Neljäs valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 114 Kaiken edellä esitetyn perusteella liitännäisvalitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

- 115 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti unionin tuomioistuin kumoo unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.
- 116 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa Kendrionin nostamaa vahingonkorvauskanne on ratkaistava lopullisesti siltä osin kuin se koskee korvauksen saamista vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta asiassa T-54/06.
- 117 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unioni on SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettussa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: unionin toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiaa syntynyt ja toimielimen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 118 Kuten unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa, on niin, että jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä eikä ole tarpeen tutkia sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun muita edellytyksiä (tuomio 14.10.1999, Atlanta v. Euroopan yhteisö, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuimilla ei myöskään ole velvollisuutta tutkia näitä edellytyksiä määrättyssä järjestyksessä (tuomio 18.3.2010, Trubowest Handel ja Makarov v. neuvosto ja komissio, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

119 Edellä tämän tuomion 52–62 kohdassa esitetyistä syistä Kendrionin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostama vahingonkorvauskanne on hylättävä siltä osin kuin se koskee korvausta aineellisesta vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta asiassa T-54/06.

Oikeudenkäyntikulut

120 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

121 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

122 Koska Euroopan unioni on vaatinut Kendrionin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska viimeksi mainittu on hävinnyt asian, se on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja lisäksi korvaamaan Euroopan unionille tämän valituksen yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

123 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan unioni ja Kendrion vastaavat ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikulustaan.

124 Työjärjestyksen 140 artiklan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Lisäksi työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdan mukaan on niin, että jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt, joka ei ole valittanut ratkaisusta, osallistuu asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa, viimeksi mainittu voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

125 Komissio, joka oli väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa ja joka osallistui asiassa päävalituksen käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen, vastaa sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että tämän valituksen yhteydessä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Unionin yleisen tuomioistuimen 1.2.2017 antaman tuomion Kendrion vastaan Euroopan unioni (T-479/14, EU:T:2017:48) tuomiolauselman 1 kohta kumotaan.**
- 2) Kendrion NV:n tekemä liitännäisvalitus hylätään.**
- 3) Kendrion NV:n nostama vahingonkorvauskanne hylätään siltä osin kuin sillä vaaditaan korvausta aineellisesta vahingosta, joka muodostuu pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisesta oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylityksen ajalta asiassa, joka johti 16.11.2011 annettuun tuomioon Kendrion vastaan komissio (T-54/06, ei julkaistu, EU:T:2011:667).**
- 4) Kendrion NV vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan vastaamaan kaikista Euroopan unionille, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, tämän valituksen yhteydessä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, ja se vastaa ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**
- 5) Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, vastaa ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

- 6) Euroopan komissio vastaa sekä ensimmäisessä asteessa käydyssä menettelyssä että tämän valituksen yhteydessä aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset